

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus 2020-2022

Kuntien ja terveystieteiden yhteinen työkokous

Hankepäällikkö

Tytti Luoto

21.4.2021

www.epsoteuudistus.fi

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Sote-uudistuksen aikataulu 2020–2022

Palvelujen
kehittäminen

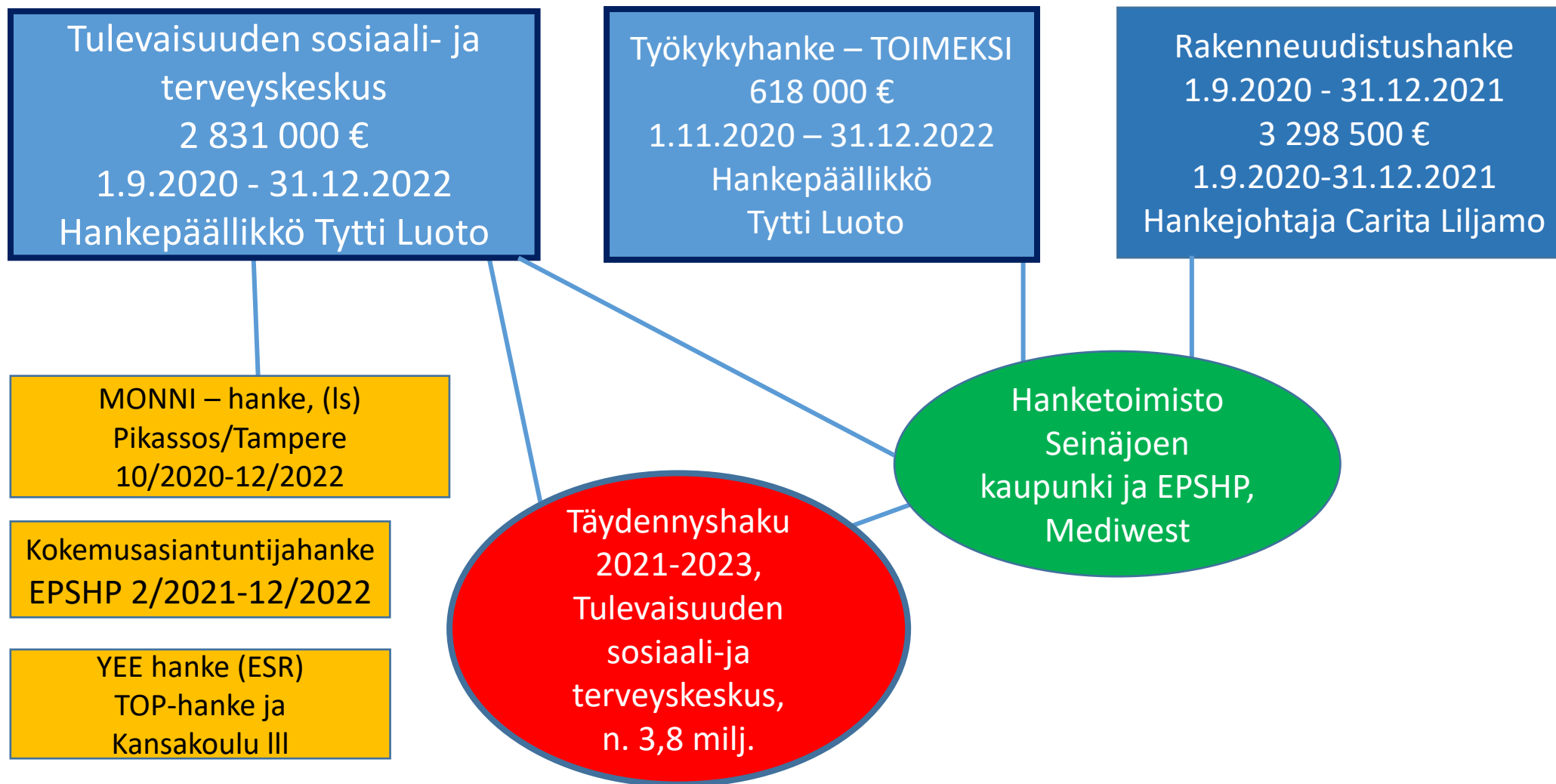
Tulevaisuuden sote-keskus -ohjelman kehittämishankkeet 2020–2022

Rakennemuutostusta koskevat kehittämishankkeet 2020–2021

Muut kehittämishankkeet 2020–2022

Sote-uudistus

Valtionavustushankkeiden kokonaisuus 2020-2022

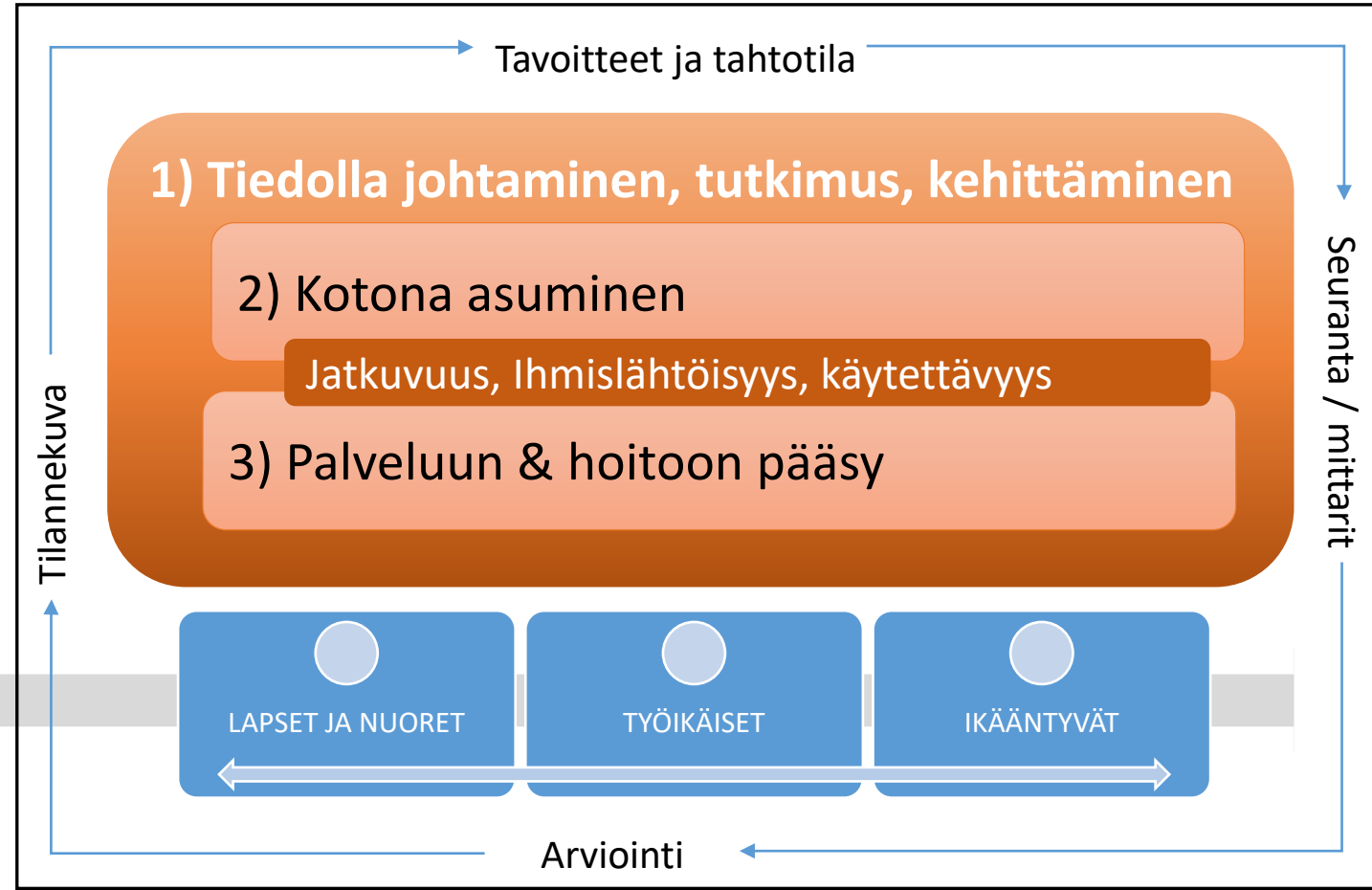

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Tulevaisuuden sote-keskus – kehittämistyöhön yhteisesti valitut painopisteet

1. Palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden, oikea-aikaisuuden ja jatkuvuuden parantaminen
2. Toiminnan painotuksen siirtäminen raskaista palveluista ehkäisevään ja ennakoivaan työhön
3. Palveluiden laadun ja vaikuttavuuden parantaminen
4. Palveluiden monialaisuuden ja yhteen toimivuuden varmistaminen
5. Kustannusten nousun hillitseminen

palvelujen liikkuvuus, sähköiset- ja digi-palvelut, kotona käytettävyys, osallisuus

Etelä-Pohjanmaan sote-keskushankkeen kehittämiskokonaisuudet

Kiireettömään hoitoon ja palveluun pääsee 7 vrk,
hoidon ja palvelun jatkuvuus on turvattu.

Kotona asuminen on turvattu.

Lasten, nuorten ja perheiden palvelut ovat yhtenäiset ja riittävät LAPE.

Ennaltaehkäisevät palvelut ovat yhtenäisiä, systemaattisia ja kattavia.

Johtaminen on strategista ja perustuu tiedolla
johtamiseen alueen toimintaympäristössä.

Alueella on riittävä, osaava ja ammattitaitoinen henkilöstö.

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Tavoitteet ja tulokset

- **Hoidon ja palvelun jatkuvuus on turvattu** (kiireettömään hoitoon ja palveluun pääsy 7 vrk, palvelutarpeen arviointien yhtenäisyys, tasapuoliset palvelut ja tasa-arvoinen saatavuus, monialainen työskentely)
- **Kotona asuminen on turvattu** (kotiin tarjottavat palvelut kaikille ikäryhmille, palliatiivinen hoito, sähköiset palvelut, lääkäripalvelut)
- **Alueella yhtenäiset lasten, nuorten ja perheiden palvelut** (perhekeskuspalveluiden vakiinnuttaminen ja yhtenäistäminen, chat –palvelut, psykososiaalisten palveluiden vahvistaminen lapsille ja perheille, kiinteä yhteistyö sivistystoimeen, erityistason palvelujen konsultaatiot, sähköinen perhekeskus)
- **Ennaltaehkäisevät palvelut** (mielenterveysstrategian toimeenpano, sosiaalityön keinovalikoiman monipuolistaminen, maakunnan yhteinen lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma)
- **Johtaminen** (tiedolla johtaminen, asiakaskokemuksen huomioiminen)
- **Osaava ammattitaitoinen henkilöstö** (työnjaon ja työprosessien uudelleenmuotoilu, työhyvinvointi, TKIO- toiminnan integrointi perustyöhön)

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanke

- Kehitetään sekä perustason sosiaalipalveluja että terveystalveluja, saatavuutta parannetaan ja palvelut yhteensovitetään tarpeita vastaavaksi → yhteiset toimintamallit Etelä-Pohjanmaalle, asiakas saa saman palvelun
- Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintatapojen uudistamiseen ja ihmislähtöisten palvelukokonaisuuksien kehittämiseen → toimintaympäristön muutos
- Ammattilaisten yhteistyötä vahvistetaan → asiakas saa avun yhdellä yhteydenotolla

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Sosiaalihuollon tehtävät Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmassa

1. Vähennetään sosiaalisia ongelmia

- osallisuutta vaikeuttavat päihde- ja mielenterveysongelmat ovat vähentyneet
- perusturvan tai viimesijaisen turvan varassa olevien terveys ja työkyky on selvitetty ja tarpeenmukainen ratkaisu tai suunnitelma on tehty
- vaikeita sosiaalisia ongelmia on saatu vähennettyä tai niiden ratkaisuun on tehty suunnitelma (esim. vaikeat ja pitkäaikaiset talous- ja velkaongelmat, asunnottomuus, vankilasta vapautuvien integroituminen yhteiskuntaan)

2. Kehitetään palveluja

- sosiaalityön palvelut ovat helposti ja oikea-aikaisesti saatavia ja saavutettavia. Asiakas pääsee palveluun sujuvasti
- päihde- ja mielenterveys -ongelmat tunnistetaan ja niihin puututaan ajoissa. Palveluihin ohjaus on mahdollista sosiaalityöntekijän lausunnolla
- yhteisö- ja sosiaalityö ja etsivä sosiaalityö tavoittavat ja auttavat palvelujärjestelmän ulkopuolelle jääneitä. Vaikeassa asemassa olevat kuten kriisissä olevat, tulottomat, asunnottomat ja ylivelkaantuneet saavat välittömän avun

Jatkuu...

3. Vahvistetaan sosiaalityön osaamista

- sosiaalihuollossa on tieto, miten palveluihin kyetään vastaamaan ja millaisia puutteita osaamisessa on
- sosiaalihuollossa hankitaan tarvittava täydennyskoulutus ja tuetaan pätevoitymisiä
- sosiaalityön osaaminen vastaa palveluille asetettuja tavoitteita

4. Otetaan käyttöön tietoon perustuva johtaminen

- johtaminen perustuu tutkittuun tietoon/vaikuttavuustietoon. Työn vaikuttavuutta arvioidaan kansallisesti yhtenäisellä tavalla (AVAINmittari)
- johtaminen tukee sosiaalisten ongelmien vähentämistä, työntekijöiden osaamisen ja palvelujen kehittämistä

Sote-uudistuksen painopisteet

Vastuu sote-maakunnilla

Sama toimija vastaa siitä, että saat tarvitsemasi sosiaali- ja terveyspalvelut.

Ihmislähtöiset palvelut

Palveluja kehitetään niin, että pääset yhdellä yhteydenotolla oikeaan palveluun.

Osallisuus

Päätöksenteko säilyy lähelläsi. Palveluja uudistetaan yhteistyössä asukkaiden kanssa.

Sosiaalihuollon tehtäväalueet Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmassa

- Vaikuttavat palvelut -vaikuttavuustiedon tuottaminen
- Sosiaali- ja terveydenhuollon integroitu asiakastyö -esim. monialaiset asiakassuunnitelmat käyttöön
- Osallistava sosiaalityö -esim. matalan kynnyksen palvelujen lisääminen ja yhdyskuntatyön menetelmät käyttöön
- Rakenteellinen sosiaalityö
- Paljon palveluja tarvitsevien tunnistamisen mallit ja monialainen yhteistyö

Sosiaalihuollon kehittämisohjelman teemat

- Tavoitteena laadukkaiden sosiaalihuollon palveluiden kehittäminen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon vahva kumppanuus
- Kansallista hanketukea tarjotaan kolmeen teemakokonaisuuteen:
  1. Monialainen yhteistyö ja vaikuttava sosiaalihuolto
    - **Työkäisten asiakassuunnitelman pilotti (Järvi-Pohjanmaa, Kaksineuvoinen, Seinäjoki)**
    - Alueelliset vertaiskehittämistyöpajat: Asiakas- ja palveluohjauksen sekä sosiaalihuollon omatyöntekijän roolin selkiyttäminen (2021-2022)
  2. Sosiaalihuollon menetelmällinen kehittäminen
    - **Osallistavan sosiaalityön menetelmien pilotti (Kuussote, LLKY, Seinäjoki)**
    - Menetelmätyöpajat: Kehitetään työkäytäntöjä monialaista palvelua ja erityistä tukea tarvitsevien asiakkaiden sosiaalihuollon tarpeiden tunnistamiseksi (2022)
  3. Rakenteellinen sosiaalityö
    - Selvitys: Rakenteellisen sosiaalityön määrittely sekä kartoitus toimintamalleista ja tiedolla johtamisen nykytilasta (2021)
    - Hankealueiden työpajat: Rakenteellisen sosiaalityön mallin/mallien rakentaminen yhdessä (2021-2022)

Perhekeskusten konseptointi 2021

Alustava toteutussuunnitelma - Periaatekuva työn toteutuksesta

1. Perhekeskuskonseptin osa-alueiden määrittäminen

- Kokonaiskuva perhekeskuskonseptista ja sen osa-alueista

- Alueen perhekeskusten edustajien näkemykset ja odotukset yhteiselle perhekeskuskonseptoinnille.
- Asiakkaat ja asiakasryhmät.
- Perhekeskuksen palvelut.
- Luonnos perhekeskuksen toimintamallista.
- Kokonaiskuva Perhekeskus – verkostosta.

2. Asiakkaat ja asiakasryhmät

- Kokonaiskuva perhekeskuksen asiakkaista

- Asiakkaiden ryhmittelyä/segmentointia varten määritetään segmentointikriteerit, joiden pohjalta toteutettava segmentointi tukee perhekeskuksen asiakaslähtöistä konseptointia palvelujen kehittämistä, palvelutuotantoa ja resurssien allokointia.
- Toteutetaan asiakkaiden ryhmittely/segmentointi esim. kahdella tasolla: perhekeskustasolla (kaikille yhteiset asiakasryhmät) ja palvelukokonaisuustasolla (esim. neuvolat, terapiapalvelut, alakoulut jne.).

3. Perhekeskuksen palvelut ja prosessit

- Kokonaiskuva perhekeskuksen palveluista, palveluprosesseista ja keskeisistä rajapinnoista

- Palvelut, prosessit ja keskeiset rajapinnat prosessikartan muodossa.
- Monialainen yhteistyö perhekeskusverkostossa.
- Jaetaan prosessit esim.
  - a) asiakkaaksi tulon ja asiakkaan haltuunoton,
  - b) satunnaisesti palveluja tarvitsevien sekä
  - c) paljon palveluja tarvitsevien prosesseihin.
- Perhekeskuksen palvelujen ryhmittely palvelukokonaisuuksiksi, joista voidaan koota erilaisia "Perhekeskustoreja"

4. Perhekeskuksen toimintamallin määrittely ja konseptointi

- Perhekeskuskonsepti visuaalisessa muodossa

- Konseptoidaan perhekeskuksen toimintamalli.
- Määritetään eri tasojen (täyden palvelun perhekeskus, lähiperhekeskukset ja sähköinen perhekeskus) palvelusisällöt.
- Määritetään kaikille yhteiset ja palvelukohtaiset a) asiakasryhmät, b) palvelut ja c) toimintamallit.
- Määritetään Perhekeskus –verkoston johtamisen periaatteet.

Sote-uudistuksen vaikutukset (A.Kananoja 2016)

- Tavoitteena oleva hyvinvointi- ja terveyserojen kaventaminen antaa sosiaalityölle relevantin lähtökohdan ja viestin tavoiteltavasta suunnasta.
- Vahvempi huomio hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen antaa mahdollisuuksia elinoloihin ja ongelmien varhaisiin vaiheisiin suuntautuvaan työhön.
- Sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen suurempi väestöpohja mahdollistaa nykyisten kuntakohtaisten erojen tasoittamisen.
- Valtion rahoitus tasanee nykyisiä kuntakohtaisia eroja
- Tiivistyvä yhteistyö terveydenhuollon kanssa luo mahdollisuuden ihmisten elämäntilanteiden kokonaisvaltaisempaan huomioon ottamiseen, mutta tuo sosiaalityötä lähelle toisenlaista orientaatiota
- Asiakkaiden ja palvelujen käyttäjien osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien vahvistaminen on sopusoinnussa sosiaalityön keskeisten tavoitteiden kanssa.
- Riskejä: mm. medikalisoituminen, valtion ohjaus, taloudellisten voimavarojen liian nopea leikkaaminen, lyhyen aikavälin vaikutusten seuranta, työntekijöiden niukat vaikutusmahdollisuudet, hyvinvointialueiden ja kuntien taistelu vallasta ja asiakasosallisuuden jääminen puheen tasolle

→ → miten sosiaalityö hyödyntää mahdollisuudet ja ehkäisee riskien toteutumista

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Mikä on sosiaalityön oma tulevaisuuden visio?

(A.Kananoja 2016)

- Minkälaiseksi rakentuu suhde asiakkaisiin - luodaanko aidosti asiakkaiden osallisuutta vahvistavia käytäntöjä (kuten käytäntötutkimuksessa)?
- Mitä sosiaalityöntekijä tekee asiakkaiden - yksilöiden, perheiden, ryhmien, yhteisöjen kanssa: onko hän vain koordinaattori ja eteenpäin lähettäjä vai itse muutoksen katalysaattori, kumppani ja vahvistava mahdollistaja?
- Mitä sosiaalityöntekijä tekee yhteistyössä muiden kanssa - laajemmin kuin vain terveydenhuollon kanssa, yhteistyökumppanina esimerkiksi opetusala, poliisi, nuoriso-, kulttuuri-, liikunta-, työllisyys- ja oikeustoimi?
- Miten sosiaalityö tutkii, arvioi ja uudistaa omaa työtään?
- Keskeinen kysymys on → haluaako sosiaalityö ulottaa toimintansa kaikkeen sosiaaliseen vai haluaako se keskittyä sinne, missä sosiaaliset vaikeudet kasautuvat ja kärjistyvät.

Ajatuksia ...

- ... että sosiaalityön tehtävä korostuu tulevana vuosina ensisijaisesti syrjään jätettyjen ja osattomien ihmisten elämässä ja silloin, kun elämäntilanteen tai toimintaedellytysten vaikeudet ovat poikkeuksellisen suuret
- ... Lähestymistapojen laajentamista tarvitaan ryhmämuotoiseen toimintaan ja yhteisötyöhön
- ...Ylisukupolvisen huono-osaisuuden ehkäisemiseksi pääpainon tulee olla elämän varhaisten lähtökohtien vahvistamisessa eli lapsien ja nuorten elämässä → on liittouduttava neuvolatoiminnan sekä sivistyspuolen kanssa
- ...Tulisiko tieteellisesti koulutettujen sosiaalityöntekijöiden kohdentaa työnsä ja osaamisensa sosiaalisten vaikeuksien vaikeimpaan päähän?
- ... palvelujen neuvontaa ja ohjausta tarvitsevat pärjäävät hyvällä sosiaaliohjauksella, siis ne, joilla ei ole suuria sosiaalisia ongelmia

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Mitkä voisivat olla sosiaalityön koulutuksen ja tutkimuksen tehtäviä meneillään olevassa muutoksessa? Mirja Satka

- Tuottaa uuden sukupolven sosiaalityöntekijöitä, jotka osaavat olla rohkeita toimijoita → Mitä se edellyttää koulutukselta?
- Eettistä valveutuneisuutta ja oikeudenmukaista yhteiskuntamoraalia?
- Tuottaa vapauttavaa tietoa sosiaalisen merkityksistä palvelujen käyttäjille, yhteisöille, poliitikoille ja sote-johdolle sekä kehitellä uusia työmetodeja yhdessä asiakkaiden kanssa.
- Voimaannuttaa toimijoita: kansalaisia, asiakkaita ja sosiaalisen työn ammattilaisia ja johtajia omissa ympäristöissään.
- Tukea 'uuden sosiaalisen' foorumeiden aikaansaamista ja niillä toimimista osana koulutusta eli tuoda kansalaisyhteiskunta opetukseen.
- Kehittää jaettua, demokraattista tiedonmuodostusta ja saman aikaisesti rakenteellisen sosiaalityön ajattelutapaa ja välineitä.

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Viestintä - kuuluu kaikille!

- Viestintäkanavat:
  - Nettisivut <https://www.epsoteuudistus.fi/>
  - Facebook <https://www.facebook.com/epsoteuudistus>
  - Twitter <https://twitter.com/epsoteuudistus>
  - Ensimmäinen uutiskirje lähiviikkojen aikana, tilaa omasi: <https://www.epsoteuudistus.fi/yhteystiedot/>
→ Runsaasti uutisia, tapahtumia ja mahdollisuuksia osallistua ja vaikuttaa (mm. kyselyt)
- Työskentely: yhteistyö ja tiedonkulku molempiin suuntiin
  - **Kansallinen sote-uudistuksen viestintäverkosto:** Miska Kaihlamäki ja Arja Salli välittävät tietoa E-P:n viestintäverkostolle
  - **Etelä-Pohjanmaan sote-uudistuksen viestintäverkosto:** kuntien ja kuntayhtymien viestinnän parissa työskentelevät välittävät tietoa alueelleen
  - **E-P:n sote-hankkeiden viestintänelikko:** Miska Kaihlamäki, Arja Salli, Hanna Uitto, Tuula Peltoniemi

Sote-uudistus

Etelä-Pohjanmaa

Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -hanke

Resurssi

- Tytti Luoto, hankepäällikkö, YTM, Sosiaalityöntekijä
- Anna Nurmela, HTM, Fysioterapeutti AMK , monialainen sote-keskus ja TKIO
- Tuula Peltoniemi, Sosionomi YAMK, työkäiset, sosiaalihuollon kehittäminen ut
- Mari Vuorenmäki, Sairaanhoidtaja YAMK, LAPE ja ennaltaehkäisevät palvelut
- Arja Salli, Tradenomi, assistentti, viestintä
  - Sirpa Tuomela-Jaskari, YTM, LAPE 20 % Järvi-Pohjanmaa
  - Anneli Saarinen YTM, ikäpalvelut 20 %, Seinäjoki
  - Juha Vuorijärvi, TtM, elintapaohjaus ja ennaltaehkäisy 30 %, EPSHP
  - Hanna Suokko hml, 20 % suun terveydenhoito
  - Anu Leinonen, 20 %, sähköinen perhekeskus
  - Merja Paulasaari, sosiaalihuollon kehittämisen pilotti 50 %
  - Maaria Nortunen, opiskelija, lasten ja nuorten maakunnallinen hyvinvointisuunnitelma

